

Jeg - Assistanse - Godt liv

Til

postmottak@hod.dep.no

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 dep

0030 Oslo

16. januar 2011

**Høringsuttalelse:
Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester,**

Det vises til høringsbrev og høringsnotat *Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester*.

Foreningen JAG, ved hovedmedlemmenes hjelpeverger, gir med dette en uttalelse til *Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester*.

Foreningen JAG er en ideell landsdekkende forening for personer med en intellektuell funksjonsnedsettelse, og eventuelt andre tilliggende funksjonsnedsettelser.

Foreningen JAG arbeider interessepolitisk med utgangspunkt i at brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en av de viktigste forutsetningene for at man skal kunne leve et godt liv selv med omfattende funksjonsnedsettelser. Reell rettighetsfesting av BPA innebærer for Foreningen JAG også frihet til å kunne velge arbeidsgivermodell.

BPA må rettighetsfestes

Å organisere praktisk bistand som BPA gir mulighet til å leve selvstendige, gode og frie liv. Rettighetsfesting av BPA har vært på den politiske dagsorden i mange år og det er på høy tid at den blir realisert.

Foreningen JAG

Jeg Assistanse Godt Liv

e-post: foreningen.jag.norge@gmail.com

mobil: +4791301773

webadresse: www.jagassistanse.no

kontoradresse: Schweigaardsgt. 12 , 0134 Oslo

BPA har vært evaluert som en svært god ordning for de som ønsker dette, også fra regjeringens side. Helse- og omsorgsministerens uttalelse fra Stortingets talerstol i mai 2010 er eksempel på dette.

Foreningen JAG er uenig med Helse- og omsorgsdepartementet når BPA ikke foreslås rettighetsfestet i *Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester*.

Begrunnelsen for dette er, etter Foreningen JAGs vurdering, fattet på et mangelfullt og ikke holdbart grunnlag.

Kommunens selvråderett svekker individuelle rettigheter

I forhold til rettighetsfesting av BPA vektlegger *Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* kommunenes selvbestemmelse og selvråderett så sterkt at Foreningen JAG mener at enkeltindividets rettigheter blir vesentlig svekket. I dag er innvilgelse av BPA avhengig av hvilken kommune en bor i. Uten en reell rettighetsfesting vil denne forskjellsbehandlingen høyst sannsynlig bli forsterket.

Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester fastslår at BPA er en svært kostbar ordning. Å gi gode og tilpassete tjenester er en samfunnsutgift. Foreningen JAG vil imidlertid hevde at gevinstene ved å rettighetsfeste BPA i stor grad oppveier dette. De som har behov for assistanse, gis med BPA muligheter til å leve som andre, hjemme, i fritid og ferie – og i jobb og dagaktivitet. Dette har også direkte ringvirkninger for pårørende og foresattes hverdag og gir dem muligheter til arbeids- og samfunnsdeltakelse.

BPA gir forutsigbarhet og stabilitet som ingen annen tjenesteordning kan gi. Personer med intellektuelle funksjonsnedsettelse med tradisjonelle kommunale tjenester må i dag forholde seg til utallige tjenesteytere i et turnussystem tilrettelagt for arbeidstakerne, ikke for de som mottar tjenestene. Dette legger store begrensninger for den enkeltes liv og utvikling. I tillegg forsterkes ofte behovet for bruk av makt og tvang.

I rapporter og undersøkelser om BPA (ECON-rapporten fra 2010, Østlandsforskning 2010, rapporter fra Sverige mm) understrekes at både de som har behov for BPA og de som arbeider som assistenter i stor grad er fornøyde med ordningen. I tillegg til at sykefraværet og turnover i BPA-ordninger er betraktelig lavere enn i tradisjonelle tjenester, vil det også frigi kommunen for arbeidsledelse og administrasjon ved å innvilge BPA til de som ønsker dette.

Svekkelse av rettsikkerheten

I et nytt felles lovverk, er det viktig og vesentlig at rettssikkerheten til den enkelte som omfattes av loven, blir godt i varetatt. En ny lov bør være oppdatert og følge samfunnsutviklingen på alle aktuelle områder.

For mennesker med funksjonsnedsettelse, og i sær mennesker med kognitive funksjonsnedsettelse, ga Sosialtjenesteloven fra 1991 et regelverk fokusert på likeverd, normalisering og muligheter.

Sosialtjenesteloven ga rett til tjenester, brukermedvirkning kom i fokus, og retten til å klage på kommunens avgjørelser ble styrket i forhold til forvaltningslovens generelle regler.

Sosialtjenesteloven har i så måte fungert godt, og loven har ved flere anledninger fått tillegg og endringer i takt med utviklingen ellers i samfunnet. Relevante eksempler for Foreningen JAG er at BPA ble tatt inn i lovens § 4-2 i april 2000, og i 2003 kom kapittel 4A (rettssikkerhet ved bruk av makt og tvang..).

I *Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* foreslås det at Fylkesmannens rolle som klageinstans, reduseres. Foreningen JAG ser det som et kraftig angrep på rettsikkerheten om en overordnet klageinstans ikke skal kunne fatte nye vedtak, men bare kunne sende avgjørelser tilbake til kommunen for ny behandling.

Livsløpsperspektivet

Å se funksjonsnedsettelse i en sosialpolitisk modell har vært dominerende i mange år. Ikke minst understreker innføringen av likestillings- og diskrimineringsloven dette. Foreningen JAG mener at det sosiale perspektivet i *Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester*, er svært svekket.

Lovforslaget har et fremtredende helse-, og pasientperspektiv, hvor fokuset i stor grad er på sykdom, sykdomsforebygging og behandling.

Retten til nødvendige helsetjenester er viktig for alle mennesker, i alle livsfaser for å forebygge og behandle sykdom.

Foreningen JAG ser det imidlertid som et tilbakeskritt om den medisinske omsorgs- og forståelsesmodellen av funksjonsnedsettelse igjen skal være den førende. Dette bekymrer oss.

De begrensinger mennesker med funksjonsnedsettelse kan møte og oppleve, vil i en sosial forståelsesmodell kunne avhjelpest med individuelle tiltak og hjelpemidler, inkludert BPA.

Disse tiltakene og hjelpemidlene er ofte behov som må ses i et livsløpsperspektiv, ikke bare for tidsavgrensede perioder i livet.

Foreningen JAG presiserer viktigheten av at ny lovgivning sikrer og påvirker en videre utvikling og tilrettelegging av samfunnets evne og vilje for deltakelse og tilgjengelighet ut fra den enkeltes behov. Loven som forbyr diskriminering har vi fått, og den må følges opp.

Oppsummering

Foreningen JAG ser med bekymring på framtiden om *Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* ikke endres på vesentlige punkter:

- Personer med funksjonsnedsettelse og assistansebehov skal ha rett til å få denne organisert som brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og selv kunne bestemme arbeidsgivermodell.
- Sosialtjenestelovens fokus på likeverd, normalisering og individuelle rettigheter må videreføres i ny lov.
- Rettsikkerheten må ivaretas med fokus på brukerrettigheter og det må være reelle klagemuligheter.
- En styrking av kommunenes selvråderett, forsterker forskjellsbehandling i forhold til hvilken kommune man bor og svekker de individuelle rettighetene.
- Den sosiale forståelsesmodellen av personer med funksjonsnedsettelser må videreføres og gjenspeiles i ny lov. Et overordnet medisinsk perspektiv vil være et tilbakeskritt.

Med hilsen

For Foreningen JAG

Anne Frogner
hjelpeverge for
Ellen Frogner

Magnhild Tonstad
hjelpeverge for
Tor Arne Høidal

Kari Melby
hjelpeverge for
Tine Melby